

2 CENTESIMI

Predbrojba za Monarhiju iznosi 4 K. za 3 mjeseca.
Pojedini broj 8 para.

Abbonamento per la Monarchia: Corone 4 per 3 mesi. Un singolo numero 8 cent.

Abbonament für die Monarchie vierthalbjährig 4 K. Einzelne Nummer 8 Heller.

OMNIBUS

Izlaže svaki utorak i subotu
u 8 sati u Jutro.

Ecco ogni Martedì e Sabato
alle ore 8 anni.

Erstehet jedes Dienstag und
Samstag um 8 Uhr vorm.

2 HELLEK

Za uvrštenje ob eva u
Malom oglascniku je potrebo
za svaku rica 2 para.
Najmanja prijedba 30 p.

Per le inserzioni d'avvisi nel «Notiziario d'Affari»
si paga per ogni parola
2 cent. Taxa minima
30 centesimi.

Jedes Wort im «Kleinen
Anzeiger» kostet 2 h.
Die niedrigste Taxe 30 h.

Vlastnik i izdavač:
TISKARA LAGINJA I DR.

Uprava i redakcija — Amministrazione e Redazione — Administration und Redaktion:
Tiskara LAGINJA i dr., POLA — Via Giulia br. 1.

Odgovorni urednik
JERKO MAHULJA

Slava Ti Narode! Izbornicima Istre!

Zastupnik kotara pazinskog buzet-skog i labinskog govorit će u Beču i uine četiri tisuće izbornika kotara puljsko-losinjskog, četiri tisuće četvrtih, nepatvorenih, nekupljivanih glasova hrvatske narodne stranke.

Na taj silni poklik narodne duše ne će se moći oglašuti carski Bed; gromorni glas iz četiri tisuće grla pribavit će priznanja i koristi našem puku puljskog kotara i od državne pogage ne će se braniti samo nezastitni Latin.

Hvala Ti, dobri i grozdeni Narode, što si nas poslušao, hvala Ti za trud i dangubu što nisi žalio, hvala mučeniciма što su za svetu našu stvar tamnice dopali, jer su, poput one trojice junaka Škatarana, branili kruni prag od latinskog razbojstva. Dok ima takovih sinova, ne će zakucati hrvatska mati.

Naša je horba čista kao božje sunce, nasi su zahijeti pravedni kao voza pravila, naša ljubav prava ovoj đedovskoj zemlji neizujerna kao more koje ju okružuje. Uime ovih svetih nacela povali smo Te u boj proti nasilju i nepravdi, proti laži i prevari; ništa Ti nismo dali ni obećali: Latin Te je namio novcem i občanjima a Ti si mu dovkinio, da se hrvatska duša ne prodaje za jidine srebrenjaka i dočao si gladan i žđan na hiralište. Slava Ti za to, ponosni junake i potomci slavnih hrvatskih đedova. Od prvog udarca dub ne pada, ali još jedan, samo jedan ovakav nastup i, tako nam majčinog mljeka. Ti ćeš pod Trojvinog nogama vidjeti u prahu. Tvoj stoljetnog zlottvora nevjernog talijana.

Podpisani središnji izborni odbor za Istru izriče ovime secesradnu heulu svim kotarskim i mjestnim izbornim odborima, kuo što i svim rodoljubima, koji su pozdravno radom i sačjetom pripomogli, da je Istra ponorno progovorila i zarečula svim našim neprijetnjima i cijelom svjetu, da u Istri živi hrvatski i slovenski narod u velikoj većini i da hoće sam bili godospad na svome i još jednom brojno sarapio, da mu se daju ukratčavanja odnosno porrate odelo praca.

Posebno pak hvala našim sciesnimm izborima, koji su opet i ovog puta proučili u kult latno talijanstvo Istru i zasjedocići svoju budnu narodnu

Narodna heala scima!

Pazin 21. juna 1911.

Središnji izborni odbor za
Istru u Pazinu.

Naš napredak a talijanski nazadak.

Dok su nisi tri zastupnici već 13. tekm. nesmetano odnosno ogromnim većinama izabrani bili, protago je tog dana samo jedan talijanski zastupnik a druga dvjorka su bačena u uži izbor. Iz ovoga se je dr. Rizzi teškom mukom a velikom prevaram u goljem troškom iskoprao, a dr. Benatti je propao i teško da će on vec ustati iz političkog groba.

Ni 1907. a niti sada nisu se talijani usudili protustavljati u VI. izbornom kotaru (Koper-Podgrad) prof. Mandiću protukandidatu pa bilo makar u svrhu afirmacije svog broja.

Što neudište u ovom kotaru, učinio je V. (Volosko-otoci) i u IV. (Pazio-Buzet-Labin) Kako god. 1907. tako smo mi i ove godine u V. kotaru kandidirali prof. Spicida, proti kojem su talijani opet

postavili dr. Costantinija, a u VI. kotaru dade mjesta Candussi-Giardiju, čovjeku dr. Laginju, koji je imao proti sebi opet doduze postenom ali političara nikakvom pazinskog talijanskog bogataša V. Mrača, koji se nije još nigdje javno istaknuo, koji nezna niti njemacki a, što je najglavnije, koji je postao zastupnikom proti svojoj volji.

God 1907. su i dr. Costantini i Mrača više glasova odnici i to ne samo absolutno već i relativno uzeto. Proti 6047 Spicidu bilo je 1138. Če injevih glasova, t. j. Taljani su 1907. ološko-otocim kotaru stajali proti nama u razmjeru od 19 prama 100. Ove godine su ovi pali. U istom kotaru odbio je naš kandidat prof. Spicidi 5731 a njihov dr. Costantini 802 glasova, t. j. Taljani stoje ove godine u tom kotaru prama razmjeru od 14 prama 100. Postotno su dakle pali za punih 5. Da su ostali barem jednaknaki, kako su bili 1907., t. j. u razmjeru od 19%, prama nama, morali bi bili talijani dobiti ove godine u Volosko-otocim kotaru barem 1088 glasova ili 286 više nego u istunu jesu.

Za isto toliko razmjerno nazadovali su Taljani i IV. kotaru (Pazio-Buzet-Labin). God. 1907. dali su u tom kotaru naši izbornici dr. Laginj 8551 glas, dok je taljan Mrač dobio tada liepi bre, od 208 glasova. Pred četiri godine je naša rođadna jakost Taljana proti nama stajala u tom kotaru kako 24 prama 100. Ove je godine naš kandidat pobio u istom kotaru 774 a talijanski 1467 glasova. Taljani stoje sada prama nama u oslabljenoj razmjeru od 19 prama 100. Ako su htjeli Taljani ostati barem u istom razmjeru prama nama kako i god. 1907., tada bi bili sada morali odnijeti barem 1815 glas ili 384 glasova više nego u istinu jesu.

Nazadovali su Taljani i u III. kotaru (Pula-Mali Lošinj). Dok su 1907. dobili 561%, od svih valjenih glasova, dobili su jih ove godine već samo 55%. Mi smo dakle i ovdje na Puljatini poskocići za 1%, dok su talijani usprkos svoje zločinacke uprav agitacije i goljem razuvapanju novca pali za isto toliko.

O II. kotaru (Rovinj-Poreč) nemožemo se danas brojkama izraziti. Spomenuti ćemo samo toliko, da nazadovali nismo a da nas napredali leži već u tome, što se je morao zloglasni Bartoli povuci, da

Da uzmognemo uspješno i podpuno popraviti izborne listine, moramo imati popis našeg naroda u gradu. Treba, da se znade, koliko nas je i gdje je koji i da se u potrebi možemo obratiti osobnim pozivom na svakoga. To se zove narodni katalast.

Zatim treba, da ne prestanemo udružiti se s narodom. Izleti društava osobito Sokola u ljetno doba mogu, da izvršimo toj svrsi posluže. Tako ne ćemo cuti projektor, da zalažimo u narodu samo u izbornu dobu. Svrhe takovih doticaja ima biti sokoljenje i podučavanje naroda.

nekake imitacije Zeusa ni Junone), ne moguće više dati ono obilježje, što ga je imala prije kršćanstva.

U kratici: pojava kršćanstva bila je revolucija, a ne evolucija.

G. dr. Lozovina drži, da se Talijanima ima mnogo toga kroz prste progledati radi njihovih zasluga za kulturu.

No bez obzira na to, što danasšnji Talijani nemaju nikakvih zasluga za staru talijansku kulturu; bez obzira na to, što je (opet moj »paradoks«) do kulture, koju su gađili talijanski urani, ubojice i rodomo krvitelji, nipošto ne držim toliko, koliko g. dr. L. i s njima mnogi drugi,

I ovdje je potrebno da ispravim jednu tiskarsku pogrešku u svojim objektima. S PO pot je italijanska crkva, o kojoj samo govorim, ne zove se »S. Larc sopra Minerva«, nego »S. Maria sopra Minerva«. Poznavajući kršćanske povijest, bilo je počinato, da se novinari pustreći boličama, smotri Minervi. Minervi, kad se pretvorio u kršćanske crkve, dobivali suvrga iste Bogore otinu.

S putu po Italiji.

O paraleli između kršćanske i francuske revolucije i o uspešima ove posljednje za opće dobro čovječanstva (koje uspijeva ja veoma čitljivim, jer sam zahvalan i ovim faktorima, koji su mi dali oni građaneke prave, koje su do onda imali samo privilegovani stalež), — o tom bi bilo vrlo zanimljivo raspravljati (samo ne snako s visoka dođe, pa onda s malo više osbiljnosti), no to se nepravo već će se tiće nešto stvari — dragih naših Talijana, — osim ako g. dr. L. drži, da ber Talijana ne bi bilo ni kršćanstva. Zato će se ovdavati samo naovo:

Što se tiće »1. siječnja 400. godine« (400. bit će svakako Imperij, jer se kršćanici pokret ne potima »1. siječnja 100. godine«), ne znam pravo, je li ovo samo dojnjekta (svakako nepravno), ili me

imao apsolutno nikakva više utjecaja na posevo novo shvaćanje kulture, kako ga vidimo u kršćanstvu. Tu je dosta, da tako imo zdrave oči, te pogleda umjetnino od V. stol. dalje: to je sve tako nespretno i naivno, da će svakako opaziti, da to nije stvarano a ma baš ni pod kakvim utjecajem klasične kulture. Komu to nije jasno ja mu pomoci ne mogu. Isto se vidi i u rimskoj literaturi od 500 godine ovamo. To je rezultat 300 godišnjane borbe, koja je sve, što god je prije otvoreno bilo, do temelja uništila, a stvorila novo — što i mi danas u Evropi i izvan Europe nastavljamo. A što g. dr. L. spominje nesesanec gorovi meni u prilog: što nakon 1000 (tisuću) godina trebalo je iz rukavina iskapati i proučavati propalu kulturu grčku i rimsku, dok se nije djelomično obnovila. No kršćansko je shvaćanje bilo tako skroz naskoz, da tako kažem, impreugirano u našoj kulturi, da joj ni ni-

U ovu svu treba da osobito uzmem u oko Premanturu, Banjole i Peroj, gdje imade još slijepih i zavedenih. Osobito Peroje treba odgajati, jer ih je Talijan odavna naučio na trgovinu izbornu. Prije izbora došao je k dr. Laginji jedan Perjanac nudit 40 glasova perjanskih uz na-knadu danguje od K 4 na glavu. Dr. Laginja ga je odbio, govoriv da naša stranka ne će prodanaca. Vidjelo se je poslije, da ih talijanski poštenjaci nisu odbili, jer su najveći dio talijanskih glasova na našem junakom Velom Vrhu dali baš Perojci.

Ne silom nego unstrpljivošću i ljubavlju treba da privredimo pod svoju zastavu tu zabljediju braću našu.

Nadale moramo biti složni i čuvati se osobnosti. Izbori su dokazali, da pred neprijateljem znademo zaboraviti sve naše osobne nevolje. U ovom gradu svaki je naš čovjek dragocjenjen pa bi cijepanje u stranke značilo naše propadanje. Mi ćemo pobediti samo, ako budemo svi pod jednim barjakom Hrvati, Slaveni i drugo ništa.

Svoje trgovce i obrnike moramo pomagati osobito one, koji neustrašivo ističu na tablama svoje narodno obilježje. Za njima, da Talijan ne će pomoći onoga našinca, na čijem poslu vidim hrvatski nadpis.

Napokon važno je, da barem oni pri-padnici Hrvatske države, koji imaju u Puli svoj posjed, te su ovde stalno na-seljeni, zadobiju austrijsko državljaštvo. Takih posjednika ima u Puli preko 300 a to su sve izgubljeni izbornici.

Za izvršenje svih ovih zadataka sastavite se na narodno-političko vijeće, koje će u svoje vrijeme narodu objaviti početak i način svoga djelovanja.

Zašto se veselim oispjehu izbora?

Kad bi občina puljska bila ne u rukama našeg nego u rukama ljudi poštenih i ne-pristranih, talijanska laži liberalna stranka nebi se ni prikazala na izbore. Kazat ćemo odma za što. Občina sastavlja izborne listine, temelj izborima, tako, da istrijebi što iše može naših ljudi i upiše što više može svojih. Koliko god se muci u kratko vreme od 14 dana, nije moguće listine podpuno popraviti. Ima naših ljudi, do kojih ne dopre glas, ima ih opet, koji misle, da su stalno upisani pa se ne po-brnu za pregled listina.

Mnogo ih je bilo na dan izbora, koji su vikali da ih se za števare i občinske takse uvijek nadje a kad je za pravicu ouda se za njih nezna. Zamjeran je slu-čaj na pr. da občina nije upisala u listinu gosp. Teodora Matijaševića, koji je jedan od najjačih poreznika u gradu i koji prebiva u Puli od vremena onih, kad se za razne Devescove, Varetone i Abanese nije ni znalo.

Iako se može i poslije reklamacija

mirne duše reći, da ima što naših ispu-tenih što nepravo tudijskih upisanih najmanje 400 izbornika koji bi povećali broj naših glasova odnosno umanjili broj protivničkih.

Zatim ima občina na službi moćnou dinovnika i radnika zapošlenih u općinskim poduzećima. Ovi moraju ne samo glasovati po zapovijedi, jer im se prijeti gubitkom službe, nego moraju i agitirati za Talijana. Poznata je stvar, da občina uzimaju u službu sve one elemente, koji su od druguda proterani ili koji su radi „patriotizma“ došli pod kazneni zakon. Tačeljad donosi veliki broj izbornika i ne ćemo se prevariti, ako rečemo da ih je ravno ili neizravno 500, uračunavši i one koje občinska gospoda zavedu obavećuju im mesta na Međukatu, zakup občinskih radoja i slobodno prodavanje razvodju-nog mlijeka i smrdljive ribe.

Dodatajmo napokon ono 800 glasova što je kamorra pokupovala, kao što svjedoči mjesni socijalistički list i kao što dokazuju kaznevine tužbe proti Bregatu, Alba-nisu i Galantu, koji su potrošili za ove izbore preko 55.000 kruna novca (čijeg?) da se to razabire iz Gornjaleta djetinjstva, pa onda pitajmo, koliko imade čistih talijanskih glasova između onih 4800 što su pali za Rizza?

Promotrimo naprotiv ono 4000 naših glasova, sa kojima nismo dali niti jedne pare, nego su svijesni i čisti glasovi naših pri-staša pa recimo, nisu li ovi izbori bjelo-dano pokazali živu snagu našu i napre-dak naše stranke a staračku nemoc i gejiloču talijanske?

Ozo 4:00 naših glasova težak je kamen na drobu Rizzijevom, jer se ne mogu zatajiti. Kad se u Beču bude pravda djetinja, pitat će Rizza ne samo, je li bio izabran, nego kako i sa koliko glasova. I neće se nači više taj ministar, koji će ovakom broju izbornika zakratiti svako pravo živ-jenja i razvoja narodnog.

Našim čitateljima.

Počam od 6. maja do danas 24. juna tek. god. izasao je ovaj naš skromni list četvrtost put kroz netom završeno izbornu doba. Izdaranjem ovog lista po-lucili smo naš cilj. Ovim brojem „Omnibus“ prestaje za sada izlaziti. dok ga ne uskrisimo opet objelodanjujući ga trajno barem jednom na tjedan.

Tko je voljan poduprijeti nas naruc-bom lista i uruštenjem oglasa, neka to-vari što prije tiskari Laginja i drug.

Napred i do vidora.

Pula, dne 24. juna 1911.

Uredništvo.

Sokolski izlet u Volosko-Opatiju.

Prilikom glavne vježbe istarske sokol-ske župe Vitez u Volosko-Opatiju dne 2. jula t. g. kani ovdajši Sokol pri-ređiti skupni izlet posebnim porobodom iz Pule u Liburniju, ako se bude u tu svrhu prijavio dostatan broj izletnika. Putni trošak tamo i natrag iznosa bi 4 krune.

Tko želi na taj izlet, neka se odmah javi u Posušnjicu (Narodni Dom, I., de-su) ili u hotelu Balkan. Od broja prijavljenih oviđi veličina paroboda.

Nadamo se da će se i prigodom tog sleti iskazati snaga našeg narodnog života u Puli.

Izložba ženskih ručnih radoja u hrv. školi u Šijani.

Jučer je otvorena izložba ženskih ručnih radoja u hrv. školi u Šijani. Na istoj će se prodavati „zne lijepe radoje“ na korist Družbe sv. Cirila i Metoda. Stoga neka osobito naše Hrvatici u Puli posjetite tu izložbu i po mogućnosti neka kupiši koji komad. Izložba će biti otvo-rena svaki dan do konca ovog mjeseca.

Iz Pazina primamo: Opstoji ovdje već preko deset godina talijanska glazba, koja se već petnaest puta raspala, te opet sa-kupila, koju uvjek poučava posebni učitelj — i stoje silnog novca, ali koja ne nema ništa valjano i mirne duše može se reći, da su svi novci, sto su se izdali za nju bačeni u Fojbu.

Prošle godine na Tijelovo pozvao ju naš prost t. j. nadžupnik Kalac, da glazba do-đe svirati u vrijeme ophoda, ali uzalud oni ne htjeđu.

Bas prošle godine počesmo i mi nasto-jati, kako bismo imali glazbu. Ovo se i postiglo. Pozvalo se mladiće, recinom se-hajke sinove, kupilo se glazbala, sve pri-nosom i požrtvovanju hrvatskih gradjana Pazina, i ovi počeši marljivo učili.

Talijani su se tomu smijali i rugali, go-vorili su obično, nasi gradjani uđe već deset godina i ništa ne znaju, pa da će seljaci ikada što nauditi, je li te nemoguća! Ali nasi u kratko vrijeme t. j. u godinu dana pouke, tako napredovaše, da se čo-vjek mora čuditi tonu i oni naučiše više, nego smo mi očekivali.

Nas prost, podučen od prošle godine, a i sjecajući se od predjasnih godina škan-daloznog ponasanja talijanskih glazbara, nije ih pozvao ne godine, da sviraju na ophodu, već je pozvao hrvatsku glazbu. Da vidiš sada naše Talijane, podigoste kuku i motiku. Tužni na kotarsko poglavarstvo, tuži prošla biskupu, grozi se amio, prijeti tamo bunom, navalom, pokoljem, ali bilo sve uzalud, akoprom su se nekonom tresle-ga i počeo već seprljati i bio bi sve-omeo, da se nije tomu doskočilo. Nu o-

G. dr. L. ruka se njemačkim »Thier-schutzvereinima«. Kako nebi, kad sam ja viđao, da je u Dalmaciji lov na kosovice ili češljugare, slavulje, grmuše i druge pjevice — baš tako visoko cijenjen, kao i u Italiji, naime kao i u ostaloj Hrvatskoj na jelene, srne i drugu divljav! Patriarka akvilejski dobiva dapače u ime desetine svake godine 50.000 kom. lasta-vica! — To je valjda onaj najveći i naj-sajniji dokaz talijanske kulture?

Kao motto svojih kritici mojih »para-doks« stavio je g. kritičar Sienkiewicz-zeve rijecti, da svaki čovjek ima dvije domo-vine: jedna mu je, u kojoj se rodio, a druga je — Italija!

A vrlo postujem g. Sienkiewicz i vje-rujem, da je njemu Italija druga domo-vina, — ali za mene je ta izjava — pa bila i od Sienkiewicza — samo jedna fraza, na koju ne su ništa drugo odgo-

tomu drogi pat i progovorit ćemo jašnje, nek svijet vidi, kako se ovđe upravlja.

Na Tijelovo bio ophod, svrha lijepe i divno hrv. glazba, bilo našeg naroda na hiljade, ali nije prisustvovala talijanska gimnazija, niti talijanske pučke škole.

U vrijeme ophoda pa je jedan kamen bas ispred činovnika, zna se iz koje kuće.

Da nisu naša djeca i učenici naše gim-nazije prisustvovali ophodu, pitamo mi, što bi tu sve bilo i koje bi se korake tu poduzelo? Za sada čekamo, koje će se korake poduzeti proti ovomu. Poznato je, da su učitelji u školi zabranili djeci, da nesmjivi idu na procesiju; poznato je da je slavni Sandri sa M. Montijem isao po kućama i agitirao, da se ne pođe; poznato je da je ravnateljstvo tal. gimnazije i pučke škole dobili molbu učenika, da ih se oslo-bodi od ophoda, jer da će tog dana Hrvati navasiti kamenjem i da im je život u po-glebiji; poznato je da su sve ovo izveli gospoda profesori i učitelji, akoprem im je poznata i dužnost. Sve je ovo dobro i to poznato, ali vrlo dvojimo, da će se štograd rasvjetiti, već će se se zabašuriti i na koncu konca bit će krivac proši i hrvatska glazba.

Da ovako se događa uvijek, kad se sve i svasta propušta, kad se je bilo iz straha ili nemara i grubi i slijepi za sve što se događa.

Vidjet ćemo što bude, pa dade li Bog zdravlje, javit ćemo vam.

Agrarne operacije kao sredstvo za podigneće ekonomičnih okolnosti Dalmacije

je naslov jedne od c. kr. nadmjeruška A. Grubišića napisane i u tiskari La-gioja i drug tiskane knjige. U istoj knjizi su crtane žalostne agrarne prilike Dalmacije te sa brojkama i sa praktičnim primjerima dokazano, kako se može s istom zemljom, s istim kapitalom, s manjim trudom s manje vremena i sa upo-rabom manjerađišti sile i odnosno sa mnogo manjim troškovima postići naj-manje jaš jedan put toliko svih različitih plodova, koliko dandanas imamo i kako posljedica ovog dobitka je podignute trgovine. Drugi dio knjige je Komisaciji posvećen i dokazava kako putem iste zo do 50 različitih jednom istom vlastniku spadajućih i po cijeloj katastralnoj općini razpršeni komadici zemlje u jedan sami arondiran kompleks se mogu spojiti, te opisiva ogromne blagodati komisacije.

Ovoj veoma zanimivoj i koristoj kojiz priložene su mnoge statistične tablice i dva ljepe sa različitim bojama barvana zemljokaze (mapa).

Knjiga sastoji se od 100 stranica po prilici može se kod autora ili kod tiskare Laginja i drug u Puli dobiti te se ne samo zemljistom posjedniku, nego svakom izobraženom čovjeku kao za naše prilike Istre i Dalmacije veoma in-teresantan novost preporučiva.

dova. »Ja — piše dalje g. dr. L. — kao njegov sunarodnjak, kad bi me slučaj na-mjerio, da prisustvujem takovom lemanju, ispovjedam bez ustezanja, da mu ne bih priskođio u pomoć za ljubav prama isto-krvnog njegovog ledjima.«

Prije svega ljepe hvatali na iskrenosti kojom g. Lozovina prema meni ispovjeda ljubav za — Talijane. Drugo, ja sam i doživio, da sam si morao ledja braniti, kako sam znao, a uvjeravam g. Lozovinu, da nikad nisam uzmakao ili bježao, jer njesam — Talijan. Napokon, kada se dogodilo to, što mi onako između redaka zeli g. Lozovina, a g. Lozovina bi se u istinu desio u blizini, to se po njegovim simpatijama za talijansko jun-ašto samo po sebi razumije, da bi g. dr. i dični moj zemljak podbrusio pete, pa na njegovu pomoć, kojom on po talijanskom običaju očito samo renomira, već unapred resigniram.

(Konac.)

Vittoria di Pirro.

Le elezioni politiche non sono, come sembrerebbe una cosa, una seccatura qualunque che viene e passa, magari lasciandone dietro di sé orme terse di sangue, ma hanno da qualunque lato le si contempla un'importanza grandissima. L'ideale della segretezza, libertà e purezza di voto — ce lo dimostrarono i rizziani iosa — è ben lungi dall'esser raggiunto. Ciononostante si può trarre dalle elezioni o ora passate delle deduzioni interessantissime, che gettano a profusione veri fasci di luce vivida nei meandri oscuri della politica «casalinga» polese.

Ebbimo in lotta ai tre partiti degni di menzione. Del quarto non ci curiamo, perché è un partito morto prima d'uscire dall'alvo materno. I tre partiti che si contendevano il mandato di Pola sono: l'italiano liberale, il croato popolare ed il socialista democratico. Il primo e secondo sono nazionali ed il terzo internazionale.

Al primo scrutinio venne dai due primi partiti messo il terzo fuori di combattimento.

I due partiti nazionali rimasero soli sul campo di battaglia. Il croato nulla aveva da perdere e tutto da guadagnare. L'italiano era prossimo ad affogare e gridava all'aiuto a tutti quanti lo stavano a guardare come si dibatteva spasimante nel mare nero delle sue colpe e dei suoi errori.

Il croato pugnò con l'arma pura dell'agitazione popolare ed onesta. L'italiano invece mise in campo tutte le sue armi più arrugginite, delle quali usava ancora nell'èvo barbaro, quando non viveva il suffragio universale, uguale, diretto e segreto trincerato dalla legge a tutela della libertà di voto.

Il croato tenne una trentina di adunanze elettorali aperte a chiunque. L'italiano fuggiva sempre il chiaro del sole e lavorava sotto' acqua a mo' dei palombari, tutto coraggiato e munito della valvola di respiro che faceva capo al Comune, alla Polizia, alla Giunta provinciale ed altro ancora.

Si noti ancora che la lotta avveniva, come lo sostiene l'italiano, in casa di questi.

Gli elettori croati sono operai e contadini, quelli italiani, per quanto pochi tra le migliaia d'elettori, sono il fior fiore dell'intelligenza ed i più forti censiti.

Oltre ciò noi croati ebbimo contro di noi la paura di certi elettori dinanzi al «pericolo slavo», che è divenuto oramai uno spettro stabile in questo paese.

La lotta era impari — ciò non potrà negarcelo nessuno. A nostra disposizione non v'è che la fede nazionale. Con questa scendemmo in campo ed ottenemmo un numero di voti che è uguale al 45% dei voti validi, mentre l'avversario ne raccolse il 55%.

Se mai anche tra loro i capi degli avversari le pensano corre la dà a bere il «Giornalotto» ai loro consenzienti, noi ce ne congratuliamo pure seco loro. Non c'è che dire: contenti loro, contenti tutti.

Anzitutto però la loro contentezza noi giungiamo a quella conclusione: il partito liberale o non è sincero verso i propri adherenti o è affatto da cecità incurabile e perciò fatale. In un caso e nell'altro il suo stato è morbosso e dalla rovinainevitabile non può salvarlo che un rimedio radicale.

Noi consigliamo per ciò gli avversari nostri nazionali di approntarsi meglio per la prossima tenzone, quando daremo loro battaglia decisiva.

Diciamo!

Percenti elettorali.

L'intero Comune di Pola aveva 10.487 elettori, dei quali 7696 divisi nelle sei sezioni della città (parrocchia di Pola) e

12791 nei sottocomuni con i luoghi di votazione a Fasana, Gallesano, Montegrande, Sisau e Pomer.

Di Lussino non ci occupiamo.

Nel nostro comune intero votarono addì 13 corr. 7368 elettori cioè il 70% degli aventi diritto di voto o meglio degli elettori iscritti (10.487). In città votarono 5268 elettori cioè il 69% degli iscritti (7696) e nei comuni aggregati deposero il loro voto 2070 elettori ossia il 74% degli iscritti (2791).

Il concorso degli elettori alle urne al ballottaggio fu ad onta dell'astensione (?) del partito socialista maggiore che nel primo giorno. I votanti furono 7499 (+131) ossia il 71% degli iscritti. In città votarono 5165 (-133) ossia il 67% abbondante e nei sottocomuni 2334 (+264) ossia l'84% quasi.

Vi sono vittorie che avviliscono sconfitte che onoran

Con queste precise parole principia il proclama del comitato elettorale liberale italiano di Capodistria, col quale questo si rivolge ai propri elettori e consenzienti dopo la caduta clamorosa di Bennati nel primo collegio.

Il partito colà liberale, a Rovigno clericale e qui a Pola democratico, camleonico ecc. è dappertutto uno, se anche rotto e bucato da ogni parte come una vecchia carcassa abbandonata al manichio, vuol far passare per sconfitta, che onora, la caduta del suo vessillifero, del suo campione, del suo Benatti unico e solo. Si consolino pure.

Chiamino pure vittoria che avvilisce quelle del loro coazionatore Spadaro. Si ricordino però anche che la riuscita triomfale dello zero politico che risponde al nome del loro deputato Candussi Giardo è almeno una vittoria che avvilisce, che correddi gli ultimi pilastri che sostengono la baracca liberale del secondo collegio elettorale.

Di che qualità è poi la vittoria del dott. Rizzi nell'estremo lembo dell'Istria? E' d'essa una vittoria che onora, che innalza l'animo a più ardute imprese? E' la vittoria nel collegio italiano di Pola — Lussinpiccolo con voti 4893 contro 4017 una vittoria che onora o che avvilisce? Parlino pure il «Piccolo», il «Giornalotto» e la «Fiamma» quella che vogliono, oggettivamente preso uno per uno e tutti assieme i risultati elettorali nel primo, secondo e terzo collegio istriano sono una vergogna, un'onta incancellabile per il partito già liberale ed ora partito acerbo, innominato e sostenuto a forza di manipolazioni elettorali le più abiette e nefande che la lotta politica istriana abbia mai visto.

Dite pure che i croati comperavano voti magari a 1000 corone l'uno, dite pure che avevano approntato una tonnellata di tricolori, un vagone di palloncini, cinque sei bande (meno la vostra bandiera), dieci batterie di mortaretti e che il nostro candidato a Pola prediceva di spuntare con 2, 3, 4 o 500 o 1000 voti di maggioranza, noi vi rispondiamo socraticamente: se fosse vero ci vergognassimo, ciò che invece lasciamo fate voi, e siccome vero non è, non ci tange affatto.

Fatto sta che voi a Pola avete contato di spuntare con almeno 2000 voti di maggioranza e che in tale aspettativa avevate preparato ed affiatato e musiche e fanfare e cori e fanfarone e candele e palloncini e stampati per i muri ecc. ecc. e che tutto quanto avete dovuto smettere rintanandovi nei vostri meandri oscuri come rettili venefici, sibilanti o soffiati l'ira vostra bavosa al vento che di fuori. Scribacchiano e con sozze, capelli calpisce voi stessi in piena faccia.

12791 nei sottocomuni con i luoghi di votazione a Fasana, Gallesano, Montegrande, Sisau e Pomer.

Di Lussino non ci occupiamo.

Nel nostro comune intero votarono addì 13 corr. 7368 elettori cioè il 70% degli aventi diritto di voto o meglio degli elettori iscritti (10.487). In città votarono 5268 elettori cioè il 69% degli iscritti (7696) e nei comuni aggregati deposero il loro voto 2070 elettori ossia il 74% degli iscritti (2791).

Il concorso degli elettori alle urne al ballottaggio fu ad onta dell'astensione (?) del partito socialista maggiore che nel primo giorno. I votanti furono 7499 (+131) ossia il 71% degli iscritti. In città votarono 5165 (-133) ossia il 67% abbondante e nei sottocomuni 2334 (+264) ossia l'84% quasi.

Con queste precise parole principia il proclama del comitato elettorale liberale italiano di Capodistria, col quale questo si rivolge ai propri elettori e consenzienti dopo la caduta clamorosa di Bennati nel primo collegio.

Il partito colà liberale, a Rovigno clericale e qui a Pola democratico, camleonico ecc. è dappertutto uno, se anche rotto e bucato da ogni parte come una vecchia carcassa abbandonata al manichio, vuol far passare per sconfitta, che onora, la caduta del suo vessillifero, del suo campione, del suo Benatti unico e solo. Si consolino pure.

Chiamino pure vittoria che avvilisce quelle del loro coazionatore Spadaro. Si ricordino però anche che la riuscita triomfale dello zero politico che risponde al nome del loro deputato Candussi Giardo è almeno una vittoria che onora, che innalza l'animo a più ardute imprese? E' la vittoria nel collegio italiano di Pola — Lussinpiccolo con voti 4893 contro 4017 una vittoria che onora o che avvilisce? Parlino pure il «Piccolo», il «Giornalotto» e la «Fiamma» quella che vogliono, oggettivamente preso uno per uno e tutti assieme i risultati elettorali nel primo, secondo e terzo collegio istriano sono una vergogna, un'onta incancellabile per il partito già liberale ed ora partito acerbo, innominato e sostenuto a forza di manipolazioni elettorali le più abiette e nefande che la lotta politica istriana abbia mai visto.

Dite pure che i croati comperavano voti magari a 1000 corone l'uno, dite pure che avevano approntato una tonnellata di tricolori, un vagone di palloncini, cinque sei bande (meno la vostra bandiera), dieci batterie di mortaretti e che il nostro candidato a Pola prediceva di spuntare con 2, 3, 4 o 500 o 1000 voti di maggioranza, noi vi rispondiamo socraticamente: se fosse vero ci vergognassimo, ciò che invece lasciamo fare voi, e siccome vero non è, non ci tange affatto.

Fatto sta che voi a Pola avete contato di spuntare con almeno 2000 voti di maggioranza e che in tale aspettativa avevate preparato ed affiatato e musiche e fanfare e cori e fanfarone e candele e palloncini e stampati per i muri ecc. ecc. e che tutto quanto avete dovuto smettere rintanandovi nei vostri meandri oscuri come rettili venefici, sibilanti o soffiati l'ira vostra bavosa al vento che di fuori. Scribacchiano e con sozze, capelli calpisce voi stessi in piena faccia.

Noi non vogliamo parlare a lungo delle cose che gli orbi ed i sordi, i poveri di spirito anelanti al regno — d'Italia, al regno delle ciccole, al regno del famoso Gino Piva, somma autorità per l'italianità della «Regione Giulia», del «Piccolo», e degli altri dei minorum gentium.

E' ben doloroso che tra tanta gente colta, che il partito a noi avverso conta nelle sue file, non si trovino due persone capaci a rimpiazzare quei sacchi di sterco, che collaborano ora al libello di sera, alla Seriga, ed a parlare con più sincerità al pubblico che li attornia.

Noi dal canto nostro metteremo quei individui del «Giornalotto» altrimenti a posto e ciò in tempo e modo da loro non aspettati.

Infatti pure avanti l'aria di Pola, appena liberata dalla febbre malarica, con i vostri miasmi pestiferi per lo spirito dei vostri seguaci e della vostra causa pericolante.

Scatto leonino.

E' noto che le Camorre hanno anche un proprio linguaggio. Chi segui il processo di Viterbo, se ne sarà accorto. In tedesco quel linguaggio chiamasi Gauner-sprache. Orbene, anche la Camorra di Pola ha nel proprio vocabolario una parola di tali qualità ed è lo «scatto leonino», ripetuto dal «Giornalotto» fino alla nausea. Cosa significa questa curiosa dizione?

Ecco:

Falsifica spudoratamente le liste elettorali, abusa criminosemente del potere comunale, sganghera centinaia di moretti salariati, spendi in corruzione elettorale 35.000 corone, raccoglie così doo voti più dell'avversario... e tu hai avuto uno scatto leonino e puoi cantar vittoria.

Rettifica.

Al «Giornalotto» fu inviata la seguente rettifica, che egli probabilmente non pubblicherà, onde ci affrettiamo noi di portarla a pubblica conoscenza. La stessa contiene per noi una dura lezione ma... la verità sopra tutto.

Egregio Signor redattore in capo del «Giornalotto» di Pola
in Pola
(-lustra per momento)

Con richiamo al § 19 della Legge austriaca sulla stampa e con riferimento al suo articolo 11, proferito comparso nel numero di altroieri del Suo spettabile giornale, voglia, pojaljusta, pubblicare la seguente:

RETTIFICA.

Non è vero che il partito croato di Pola spese in mercionico elettorale Cor. 35.000, come Ella asserisce, bensì è vero, che il partito stesso spese ben rubli 50.000, che io stupidamente gli ho mandati da questa Cassa e Banca comunale, riservandomi di rimetterli tostoché sarà realizzato il prestito comunale di rubli 1.200.000, già accordato dal Governo nostro per la canalizzazione, per la fabbrica di scuole, caserme e quartier operai qui a Pietroburgo.

Mi dispiace che quei somari di croati polesi, che rispondono al nome di Bregato, Albanez e Galante si lasciano sorprese in compravendita di voti perdeendo così non sola rubli ma buscandosi la catatubia. Un'altra volta manderò i rubli a persone più abili del mestiere, eventualmente a Lei, caro signor redattore en chef, del quale mi professo ecc. ecc.

Alessandro conte Troubetzkoi
presidente della Società panslavista e
assessore comunale di Pietroburgo.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Per Pola se dixe.

Se dixe che Rizzi per riconoscenza verso el suo gran elettore Wagner, el ghe se ga offerto per difensor nell'affarato dei veterani.

Se dixe che stassera ga logo al Hotel Central un banchetto in onor de Rizzi, preparado da Wagner e Cattor.

Se dixe che i negozianti tedeschi i vol adesso far veder de non aver vota per Rizzi (xe question de bucolica.... Nota del r.).

Se dixe che Jorgo se ne infisca della clientela slava.

El conduttore dell' "Omnibus".

Objava!

Od 1. junija unaprijed prodaje se kod

IVANA LESKOVCA

Tržnica (Mercato) broj 36-37

svaki dan

Svježi čajni maslac

i to u komadima od $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$ i $\frac{1}{2}$ kilogr. uz cijenu od K 3:60.

Trgovcima znata popust!

ULICA
GIULIA
Br. 1.

SVOJ K SVOMU!

ULICA
GIULIA
Br. 1.

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA LAGINJA I DR.,

Ulica Giulia 1. - PULA - Ulica Giulia 1.

Preporuča se za:

TISKARSKIE, KNJIGOVEŠKE I GALANTERIJSKE RADNJE.
SOLIDNA HERADBA PEĆATA I GUME.
Imade u zalihi
TISKARSKIE I KNJIGE na P. N. OBČINE
CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, —
— POSUJILNICE I KONSUMNA
DRUŠTVA, TROGOVACKE KNJIGE, —
PISANICE na ŠKOLE I ove PISARSKIE
I RIJEARSKE POTREBOSTINE. —

Cijene
umjerene.

Prodaja papira na malo i veliko.

HOTEL BALKAN -- PULA

.. Piazza Porta San Giovanni, br. 6. ..

Ukusno uređene čiste sobe uz umjerene cijene.

Omnibus na svakom pristaništu.

Reštauracija uz dobru domaću kuhinju u kući, prizemno.

Preporučam se uz odlično poštovanje

Sava Jovančević.

I. RAZTRESEN

krojač
elitinski i vojničkih odjeća
Via Giosuè Carducci br. II.

Preporuča se slavnom občinstvu grada Pula i okolice za zgodljivoanje svih vrsti odjeća po najnovijem kroju.

Bogato skladiste svakrstnog suknja.

Prenimam također sve vrste popravaka, kao i ciscenje odjeća uz najmajome rečenici.

Sve radnje obavljaju se točno i savjetošno u najkratjem vremenu.

Traži se

djevojka za dvorenje u delikatesnom dućanu. Plaća K 30 — na mjesec uz stan i obiskru. Upitati se kod A. Silichia, Riva del Mercato 1.

Preporučamo

trgovca mirodija ulja i vina

ANTUNA DOMINISA

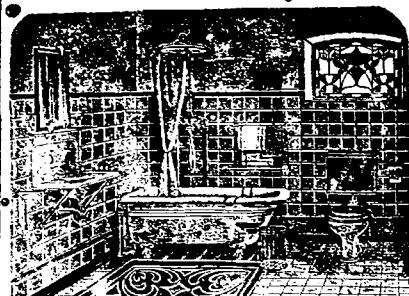
PULA Via Marianna, 6.

Preporučamo mlekaru

Alois Bratož - Pula

Via Campomarzio, 3.

Uložne knjizice za «Pčelice» dobivaju se u tiskari, knjigovežnicu i papirnici Luginja i dr., Pula, ulica Giulia br. 1, uz cijenu od 8 para komad.

Veliko skladište

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Anerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Novost! Sprava za brišađu plina (Operaparabrezas). Fritski 40% sleva.

Josef Brosina - Pula

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesecnu otplate te prima uloške, koje ukamačuje uz

4 1 | 2 0

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

KREDITNO I ESKOMPTNO DRUŠTVO

R. Z. s. O. J.

PULA Ulica Giosuè Carducci 45.

Uredovni satovi od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne.
prima a) štedorne uložke i ukamačuje po $4\frac{1}{2}\%$,
b) ulože na tekući racun,
c) sedmice uložke na udjele.

Dava članovima predujme i kredite a svrhu poboljšanja njihovog stanja i gospodarstva.

Posudjuje svojim članovima kućne štedionice (Skrabice). Obavlja inkase, eskomptuje mjenice i dava informacije u svakom bankovnom poslu.

Svojim članovima daje društvo savjete u svem što se tiče različitih taksa i drugih finansijskih poslova.

Ravnateljstvo.

Svakovrstne pećate iz gumije

izradjuje u vlastitoj tvornici

.. brzo i jeftino ..

Tiskara Luginja i dr.

.. Ulica Giulia br. 1. ..